

[Начало](#) > ... > [Парични Искове](#) > [Несъстоятелност/фалит](#) > Lithuania

Несъстоятелност/фалит



Съдържание,
предоставено от



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано срещу юридически и физически лица.

За юридическите лица се прилага производство по несъстоятелност, извънсъдебно производство по несъстоятелност и производство по оздравяване.

Производство по несъстоятелност или извънсъдебно производство по несъстоятелност може да бъде образувано срещу всякакви видове правни субекти, с изключение на бюджетни органи, политически партии, синдикални организации и религиозни общности и сдружения.

При образуване на производство по несъстоятелност или извънсъдебно производство по несъстоятелност, имуществото на правния субект се продава и получените приходи се използват за удовлетворяване на интересите на кредиторите, докато самият правен субект се ликвидира поради несъстоятелност.

Производство по оздравяване може да бъде започнато срещу всякакви видове правни субекти, с изключение на бюджетни органи, политически партии, синдикални организации, религиозни общности и сдружения, кредитни институции, разплащателни агенции, институции за електронни пари, застрахователни и презастрахователни дружества, управляващи дружества, инвестиционни дружества и борсови посредници, търгуващи с държавни ценни книжа. Целта на производството по оздравяване е да се даде възможност на правни субекти, които са изправени пред финансови предизвикателства, да възстановят своята платежоспособност, да поддържат и развиват дейностите си, да плащат задълженията си и да избегнат несъстоятелността, като същевременно продължават да извършват стопанската си дейност. За тази цел ангажиментите на правния субект в процеса на оздравяване са разпределени в рамките на четиригодишен период, основаващ се на плана за оздравяване, като този план трябва да бъде одобрен както от членовете на правния субект, така и от неговите кредитори. Срокът за изпълнение на плана може да бъде удължен с още една година. Не е възможно образуването на извънсъдебно производство по оздравяване.

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано от едно физическо лице срещу друго, включително земеделски стопани и самостоятелно заети лица. Не е възможно образуването на извънсъдебно производство по несъстоятелност по отношение на физическо лице.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

Производство по несъстоятелност срещу юридическо лице може да бъде образувано, когато съдът е установил съществуването на поне едно от следните обстоятелства:

- дружеството е изпаднало в неплатежоспособност;

- дружеството има забавени плащанията, свързани с трудовите му правоотношения с неговите служители;
- дружеството не може или няма да бъде в състояние да изпълнява своите задължения.

Под неплатежоспособност на дружество се разбира състояние, при което дадено дружество не е в състояние да изпълнява своите задължения (не плаща дълговете си, не извършва дейност, за която му е платено предварително, и др.) и просрочените задължения на дружеството (дългове, ненавременно извършена работа и др.) надвишават половината от балансовата стойност на имуществото му.

Извънсъдебно производство по несъстоятелност може да бъде образувано срещу правен субект, при условие че срещу дружеството няма текущи съдебни производства с имуществени искове и не се извършва събиране на вземания въз основа издадени от съдилища или други органи изпълнителни основания. При извънсъдебно производство по несъстоятелност решения по въпросите, които са от компетентността на съда, се вземат от събранието на кредиторите на дружеството.

Производство по оздравяване може да бъде образувано срещу юридическо лице, което:

- не е прекратило своите дейности;
- не изпада в неплатежоспособност или вече не е в несъстоятелност;
- е създадено най-малко три години преди подаването на молбата за оздравяване в съда;
- ако са изминали поне пет години от:

а) постановяването на съдебното решение за приключване на делото за оздравяване;

б) постановяването на съденото решение за прекратяване на оздравяването поради оттеглянето на вземанията на всички кредитори или поради удовлетворяването на изискванията на всички кредитори на дружеството, което е в процес на оздравяване, преди определения в плана за оздравяване срок.

Производство по несъстоятелност може да бъде образувано по отношение на физическо лице, което е неплатежоспособно и добросъвестно. Дадено физическо лице може да бъде обявено за неплатежоспособно, ако не е в състояние да погаси просрочените си дългови задължения в размер, надхвърлящ 25 минимални месечни работни заплати, съгласно одобреното от правителството на Литва.

Добросъвестността от страна на физическо лице се определя въз основа на оценката на това дали то е предоставило пълна и точна информация и дали е изпаднало в неплатежоспособност, докато е действало добросъвестно, т.е. дали действията на физическото лице през последните три години са отговаряли или не на критериите за необходима и дължима грижа и дали то не е допуснало съзнателно натрупването на непогасените задължения.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третира активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Масата на несъстоятелността на дружество, което изпада в несъстоятелност или е в процес на оздравяване, включва цялото имущество на дружеството, независимо от неговото естество (движими или недвижими вещи, материални или нематериални активи, права върху собственост и др.) или местонахождение. В масата на несъстоятелността на дружеството са включени и имуществото или приходите, придобити от него в процеса на обявяване в несъстоятелност или оздравяване, и те се използват за удовлетворяване на вземанията на кредиторите. В случай на несъстоятелност редът на изплащане на вземанията на кредиторите се определя по закон, докато редът на изплащане при оздравяване се определя в плана за оздравяване. В рамките на производството по несъстоятелност цялата маса на несъстоятелността се осребрява и получените приходи се използват за покриване на административните разходи във връзка с несъстоятелността и вземанията на кредиторите. За разлика от горепосоченото, в случай на оздравяване се осребрява единствено имуществото, посочено в плана за оздравяване.

По отношение на приходите от стопанската дейност на предприятието в несъстоятелност се прилага специална процедура: тези приходи се използват за покриване на съответните оперативни разходи.

Всички плащания, свързани със стопанска дейност се обработват през специалната сметка на дружеството, предназначена за стопанската дейност (търговската сметка на дружеството), която не може да се използва за плащания към други кредитори.

В случай на физическо лице, което изпада в несъстоятелност, под внимание се взема цялото имущество, независимо от неговото естество (движими/недвижими вещи, материални/нематериални активи, права върху собственост и др.) или местонахождение. От сметките се изключват единствено притежаваните от физическото лице парични средства в брой, които не надхвърлят една минимална месечна работна заплата. Интересите на кредиторите се удовлетворяват от приходите от продажбата на цялото имущество на лицето (с изброените по-долу изключения).

Съгласно процедурата за обявяване на несъстоятелност на физическо лице, което изпада в несъстоятелност, има правото да използва определена сума от приходите си за задоволяване на основните си нужди. Тази сума се определя от съда при образуване на производство по несъстоятелност и се отнася до нуждите на физическото лице и лицата на негова издръжка; след като съдът одобри плана за възстановяване на платежоспособността на физическото лице, в този план се определя сумата, която е на негово разположение.

Специален статус се предоставя и на единственото жилище на физическото лице, необходимо за основните му нужди и/или тези на лицата на негова издръжка, както и на цялото му имущество, необходимо за извършваните от него дейности, свързани със самостоятелна заетост и/или селскостопански дейности. Физическо лице, изпаднало в несъстоятелност, може да запази правото си върху въпросното имущество дори и да е учредена ипотека, при условие, че то е дало съгласието си за ипотеката и че подобно запазване не нарушава правата на други кредитори.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

В рамките на производство по корпоративна несъстоятелност назначеният синдик поема управлението на дружеството, разпорежда се с масата на несъстоятелността, организира продажбата на последната и се разплаща с кредиторите, като използва получените приходи, и предприема всички необходими стъпки за ликвидация на дружеството. Основните функции на синдика при корпоративна несъстоятелност са следните:

- да представлява дружеството и да защитава интересите му и тези на всички негови кредитори;
- да поема управлението на дружеството в несъстоятелност и на масата на несъстоятелността;
- да прекратява договори на дружеството, които вече няма да бъдат изпълнявани (включително договори с членовете на управителните органи и персонала);
- да иска от гаранционния фонд парични средства, за да се разплати с кредиторите/служителите;
- да сключва, когато е необходимо, временни трудови договори или договори за услуги, необходими за целите на производството по несъстоятелност;
- да проверява предявените от кредиторите вземания и да внася списъка с тях за одобрение от съда;
- да осъществява надзор над стопанската дейност на дружеството в несъстоятелност;
- да проверява сключените от дружеството сделки през тригодишния период преди образуването на производството по несъстоятелност;
- да оспорва сделките на дружеството в съда, в случай че те противоречат на оперативните цели на дружеството и могат да допринесат за неспособността на дружеството да се разплаща с кредиторите си;
- когато има основания, да подава молба до съда за обявяване на несъстоятелността за умишлена;
- да свиква събрания на кредиторите;
- да изготвя доклади за дейността и да ги представя на събранията на кредиторите;
- да съставя и да представя годишните и междинните финансови отчети на дружеството;
- да прилага решенията на съда и тези, взети на събранието на кредиторите;
- да предоставя информация относно производството по несъстоятелност;
- да организира продажбата на имуществото на дружеството в несъстоятелност;
- да използва получените в хода на производството по несъстоятелност средства за разплащане с кредиторите;
- да изпълнява всички необходими действия за ликвидация и отписване на дружеството.

В случай на оздравяване на дадено дружество назначеният управител, отговарящ за оздравяването, действа в качеството си на професионален консултант и независимо лице, осъществяващо контрол върху производствата по оздравяване. Основните функции на управителя, отговарящ за оздравяването, са следните:

- да допринася за изготвянето и разглеждането на плана за оздравяване на дружеството и за предприемането на мерки, които да гарантират, че този план е изготвен, представен за одобрение и изпълнен в рамките на определените от съда срокове.
- да изготвя писмено заключение относно приложимостта на проекта на плана за оздравяване;
- да осъществява надзор над дейностите на управителните органи на дружеството, което е в процес на оздравяване, доколкото те са свързани с изпълнението на плана за оздравяване, да уведомява членовете на управителните органи на дружеството за установените в техните дейности недостатъци и да определя срок за тяхното отстраняване, и да подава молба до съда за отстраняване на управителните органи на дружеството;
- да свиква събрание на членовете на дружеството, които са собствениците зад представителите в органа, упражняващ правата и задълженията на собственика на държавно или общинско предприятие, и да участва в тези събрания, без да има право на глас;
- да предоставя информация, засягаща производството по оздравяване, и да информира съда за напредъка по изпълнението на плана за оздравяване.

Управителите, отговарящи за оздравяването, заедно с управителните органи на дружеството, което е в процес на оздравяване, отговарят за прилагането на одобрения от съда план за оздравяване.

В случай на несъстоятелност на физическо лице, назначеният синдик се разпорежда с имуществото на физическото лице, като организира неговата продажба и използва приходите, за да се разплати с кредиторите. Основните функции на синдика при обявяване в несъстоятелност на физическо лице са следните:

- да се разпорежда с имуществото на физическото лице и средствата в депозитната сметка;
- да води отчетност за всички средства, получени от физическото лице, и за тяхното използване;
- да организира продажбата на имуществото на физическото лице и да се разплаща с кредиторите;
- да свиква събрания на кредиторите и да участва в тях, без да има право на глас;
- да предоставя информация за производството по несъстоятелност на физическото лице и да изготвя доклада за изпълнение на плана за възстановяване;
- да инициира измененията на плана за възстановяване на платежоспособността;
- да представлява физическото лице в производство по осребряване на имуществото от името на физическото лице, изпаднало в несъстоятелност, и да предприема действия за събиране на задълженията от длъжниците;
- да защитава правата и законните интереси на физическото лице и на всички кредитори;
- да оценява целесъобразността на дейностите на физическото лице, свързани със самостоятелна заетост и/или неговите селскостопански дейности.

Физическо лице, което изпада в несъстоятелност, трябва да положи всички усилия да удовлетвори вземанията на кредиторите. За тази цел физическото лице в несъстоятелност трябва, доколкото е възможно, да има работа или да извършва други доходоносни дейности, активно да търси работа или да търси по-високоплатена работа, да разпределя доходите, за да удовлетворява вземанията на кредиторите, и да изготвя и след одобрението от съда да прилага плана за възстановяване на платежоспособността и да си сътрудничи с назначения синдик.

В хода на производството по несъстоятелност дадено физическо лице в несъстоятелност има правото да получава информация от синдика, да присъства на събранията на кредиторите и да оспорва взети от тях незаконосъобразни решения, да иска замяна на синдика и да иска обезщетение за причинени вреди, в случай че синдикът не изпълнява правилно функциите си.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

По отношение на корпоративната несъстоятелност, както и несъстоятелността на физическо лице, прихващането на вземанията на лицето в несъстоятелност и тези на кредиторите се забранява с решението на съда за започване на производството по несъстоятелност, с изключение на

прихващанията, разрешени от разпоредбите на данъчните закони относно прихващанията в случай на надвнасяне на данък (данъчна разлика).

От деня на започване на производство по оздравяване по отношение на дадено дружество, което се основава на съдебно решение, до деня на постановяване на съдебното решение за одобряване на плана за оздравяване, се спира всяко прихващане на вземанията на дружеството, което е противопоставимо на вземанията на неговите кредитори. Впоследствие такива прихващания са възможни в съответствие с одобрения от съда план за оздравяване.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

В случай на обявяване в несъстоятелност на дружество назначеният синдик уведомява съответните лица в рамките на 30 дни от влизането в сила на съдебното решение за образуване на производство по несъстоятелност, че текущите договори на дружеството (с изключение на трудовите договори и договорите, пораждащи право на предявяване на иск от страна на дружеството в несъстоятелност) няма да се изпълняват и следва да се считат за изтекли.

С влизането в сила на съдебното решение за образуване на производство по несъстоятелност управителните органи на дружеството губят правомощията си и синдикът на дружеството прекратява с 15-дневно предварително писмено уведомление трудовите или гражданските договори с членовете на съвета на дружеството и с неговите ръководни кадри.

Синдикът уведомява други служители за предстоящото прекратяване на техните трудови договори в рамките на три работни дни от влизането в сила на съдебното решение за образуване на производство по несъстоятелност срещу дружеството и прекратява трудовите договори със служителите в рамките на 15 работни дни от посоченото уведомление. С освободени служители, които все още са необходими за протичане на производството по несъстоятелност на дружеството, се сключват срочни трудови договори. Необходимият брой такива служители според длъжността се определя от събранието на кредиторите.

Оздравяването на дружеството няма последици за текущите споразумения на правния субект. Всички подписани договори се оценяват от гледна точка на целесъобразността, като в плана за оздравяване се предвижда прекратяване на неизпълними договори. Те се прекратяват в съответствие с производството по общия ред, тъй като в закона не е предвидена специална разпоредба за прекратяване на договори в хода на производството по оздравяване.

Що се отнася до производството по несъстоятелност, свързано с физическо лице, в плана за възстановяване на платежоспособността се определят договорите, които трябва да бъдат прекратени, и тези, чието изпълнение трябва да продължи. След като съдът е одобрил плана за възстановяване на платежоспособността, физическото лице, което изпада в несъстоятелност, трябва да уведоми съответните лица относно договорите, които трябва да бъдат прекратени съгласно плана за възстановяване на платежоспособността.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

В случай на несъстоятелност на дружество или физическо лице вземанията на отделните кредитори трябва да бъдат прехвърлени на назначения синдик. Впоследствие вземанията се одобряват от съда, макар че спорът относно фактическото основание за всяко специфично вземане или неговия размер се решава в рамките на производството по несъстоятелност.

В случай на производство по оздравяване на дружество вземанията, възникнали преди образуването на производствата по оздравяване, се предявяват пред назначения синдик в рамките на определения от съда срок. Впоследствие вземанията се одобряват от съда, макар че спорът относно фактическото основание за всяко специфично вземане или неговия размер се решава в рамките на производството по

оздравяване. Предявяването на вземанията на отделните кредитори, възникнали след образуването на производството по оздравяване, и разрешаването на съответните спорове се извършва в рамките на производството по общия ред.

След образуването на производството по несъстоятелност или по оздравяване съдебният изпълнител трябва да спре изпълнителните действия и изпълнителното производство и да предаде изпълнителните основания на съда, в който е образувано съответното производство по несъстоятелност или оздравяване.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Когато се окаже, че срещу ответника е образувано производство по несъстоятелност преди издаването на съдебното разпореждане за насрочване на заседание по делото, в рамките на което срещу него са подадени имуществени иски, производствата относно имуществените иски срещу ответника се спират и се сезира съда, който е сезиран по делото за несъстоятелност.

В други случаи, т.е. а) когато съдебното разпореждане за насрочване на заседание по делото вече е било издадено в момента, в който става известен фактът за образуването срещу ответника производство по несъстоятелност или б) когато по отношение на ответника е образувано производство по оздравяване, фактът за образуването на последното производство по отношение на ответника не дава основание за сезиране на съда, който е сезиран за съответното дело по несъстоятелност или оздравяване.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Основните права на кредиторите в производството по корпоративна несъстоятелност са следните:

- да подават молба до съда за образуване на производство по несъстоятелност срещу дружество в несъстоятелност;
- да вземат решение относно образуването на извънсъдебно производство по несъстоятелност;
- да предявяват вземанията си пред назначения синдик на дружеството в рамките на определения от съда срок;
- да присъстват на събранието на кредиторите и да гласуват относно:
 - одобрението на представените от синдика доклади за дейността;
 - одобрението и изменението на прогнозните административни разходи;
 - одобрението на продажната цена на имуществото на дружеството;
 - одобрението на годишните финансови отчети, изготвени в хода на производствата по несъстоятелност на дружеството;
 - стопанската дейност на дружеството (нейната продължителност, подновяване, ограничаване и прекратяване, одобрение на прогнозните разходи и др.);
 - броя и длъжностите на персонала, който трябва да бъде нает в хода на производствата по несъстоятелност на дружеството;
 - възнаграждението на синдика;
 - договореностите с кредиторите;
 - предложение за отстраняване на синдика;
 - други въпроси;
- да получават от синдика информация относно развитието на производството по обявяване на дружеството в несъстоятелност съгласно посочената от събранието на кредиторите процедура;
- да оспорват сключените от дружеството сделки (отменителен (Павлов) иск (*actio Pauliana*));
- да подават жалба в съда за обявяване на несъстоятелността за умишлена;
- да оспорват решенията, взети на събранието на кредиторите;
- да подават жалба в съда за отстраняване на синдика;
- да удовлетворяват своите вземания от имуществото и приходите, получени от обявеното в

несъстоятелност дружество.

Основните права на кредиторите в производството по обявяване в несъстоятелност на физическо лице са следните:

- да предявяват пред синдика в рамките на определения от съда срок вземанията си, които са възникнали преди образуването на производството за обявяване в несъстоятелност на физическо лице;
- да поискат удовлетворяване на вземанията в съответствие с посочената в плана процедура;
- да посещават заседанията на кредиторите (след приемането на плана за възстановяване на платежоспособността за физическо лице, изпаднало в несъстоятелност, заседанията на кредиторите трябва да се провежда най-малко на всеки шест месеца) и да гласуват относно:
 - жалби на кредиторите срещу действия на синдика;
 - изискването синдикът да представя доклади за своята дейност;
 - одобрението и изменението на прогнозните административни разходи във връзка с несъстоятелността;
 - одобрението на продажната цена на имуществото на длъжника;
 - дейностите на физическото лице, свързани със самостоятелна заетост и/или неговите селскостопански дейности (тяхната продължителност, започване, подновяване, ограничаване, прекратяване и т.н.);
 - предложения за актуализиране на плана за възстановяване на платежоспособността;
 - предложение за замяна на синдика;
 - други въпроси;
- да получават от синдика информация относно развитието на производството по несъстоятелност съгласно посочената от събранието на кредиторите процедура;
- да предоставят помощ при изпълнение на дългови задължения;
- да внасят предложения относно плана за възстановяване на платежоспособността;
- да се обръщат към събранието на кредиторите относно дейностите на синдика или неговата замяната или да предлагат друг кандидат за синдик;
- да обжалват взетите на събранието на кредиторите решения в рамките на 14 дни от датата на тяхното оповестяване или на предполагаемото им оповестяване;
- да подават молба пред съда за прекратяване на производството по обявяване в несъстоятелност на физическото лице;
- да подават молба пред съда за отстраняване на синдика;
- да удовлетворяват своите вземания от имуществото и приходите, получени от обявеното в несъстоятелност физическо лице.

Основните права на кредиторите в производството по оздравяване на дружество са следните:

- да предявяват пред управителя, отговарящ за оздравяването, вземания, възникнали преди образуването на производството по оздравяване по отношение на длъжника;
- да присъстват на събранието на кредиторите и да гласуват относно:
 - одобряването на плана за оздравяване;
 - отстраняването на управителя, отговарящ за оздравяването, и предлагането на друг кандидат за тази позиция;
 - предложение за ограничаване на компетентността на управителните органи на дружеството;
 - предложение за прекратяване на производството по оздравяване на дружеството в случай на неизпълнение или неподходящо изпълнение на плана за оздравяване;
 - искането за удължаване на срока за изпълнение на плана за оздравяване;
 - други въпроси;
- да получават от управителния орган на дружеството и управителя, отговарящ за оздравяването, информация относно оздравяването на дружеството, с изключение на информация, представляваща търговска/промишлена тайна;
- да предоставят помощ при изпълнение на дългови задължения;
- да внасят до управителя, отговарящ за оздравяването, или управителния орган на дружеството предложения относно плана за оздравяване;
- да се обръщат към събранието на кредиторите относно дейностите на управителя, отговарящ за оздравяването или неговата замяна;

- да обжалват решенията, взети от събранието/комисията на кредиторите, в рамките на 14 дни от датата на тяхното оповестяване или на предполагаемото им оповестяване;
- да удовлетворяват вземания по време на периода на оздравяване.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

В случай на дружество в несъстоятелност, след влизането в сила на съдебното решение за образуване на производството по несъстоятелност срещу дружеството неговите управителни органи губят своите правомощия, докато назначеният синдик управлява и използва имуществото на дружеството в несъстоятелност и се разпорежда със средствата на дружеството в банковите сметки. Синдикът организира продажбата на имуществото на дружеството в несъстоятелност и го продава или го прехвърля на кредиторите. По отношение на продажбата на различните видове имущество се прилагат различни процедури. Например недвижим имот или ипотекирано имущество, както и имущество на стойност, надхвърляща 250 основни социални обезщетения, се продават на публичен търг, докато нетрайните вещи се продават на цена, определена от синдика въз основа на пазарните цени. Процедурата за продажба на това имущество и неговата цена се определя от събранието на кредиторите на дружеството в несъстоятелност. Освен това съществуват допълнителни регулаторни изисквания относно продажбата на определен вид имущество (например ценни книжа и радиоактивни материали).

Когато дадено дружество е в процес на оздравяване, управителните му органи продължават на следят неговите дейности и да се разпореждат с имуществото му, въпреки че те трябва да се придържат към одобрения план за оздравяване. В хода на оздравяването дейностите на управителните органи на дружеството се наблюдават от назначения от съда управител, отговарящ за оздравяването. В периода от началото на производството по оздравяване до одобряването на плана за оздравяване (т.е. през периода на подготовката на плана за оздравяване) е забранена продажбата, прехвърлянето на собствеността или предоставянето за безвъзмездно ползване на дружеството или на част от него, неговите дългосрочни активи, недвижимо имущество, класифицирано като краткосрочни активи или права върху собствеността, без да има разрешение за това от съда, докато дружеството, което е в процес на оздравяване, няма право да предоставя никакви гаранции или обезпечения или по друг начин да гарантира изпълнението на задълженията на други страни.

Физическо лице, което изпада в несъстоятелност, няма право да се разпорежда с имуществото, което е в негово владение. С имуществото на физическо лице, което изпада в несъстоятелност, се разпорежда синдикът въз основа на одобрен от съда плана за възстановяване на платежоспособността на физическото лице. Физическо лице, което изпада в несъстоятелност, може да използва единствено месечната сума, която му е определена за посрещане на нуждите, както и средствата, необходими за продължаване на неговите дейности. Сумата, необходима за задоволяване на основните нужди в периода от образуването на производството по несъстоятелност до одобрението на плана за възстановяване на платежоспособността, се определя от съда; след като планът за възстановяване на платежоспособността бъде одобрен, тази сума се посочва в плана.

В хода на производство по несъстоятелност, свързано с физическо лице, продажбата на имуществото, необходимо за погасяване на вземанията на кредиторите, се организира от синдика в съответствие с поредността и сроковете, определени в плана за възстановяване на платежоспособността. Що се отнася до продажната цена на имуществото, посочено в плана за възстановяване на платежоспособността, и пазарната цена на подлежащото на продажба имущество — първоначалната цена на имуществото се одобрява на събранието на кредиторите. Имуществото може да бъде продадено на цена, която е по-ниска от определената в плана за възстановяване на платежоспособността, само със съгласието на физическото лице в несъстоятелност.

Недвижимото и ипотекираното имущество се продава на публичен търг (с изключение на имуществото, което първоначално е оценено на по-ниска цена от разходите за организиране на публичен търг). Цената на имуществото, което не може да бъде продадено на два публични търга, както и продажната цена и процедурата за друго имущество, се определят на събранието на кредиторите. Непродадено имущество може да бъде предоставено на кредиторите по тяхно искане и със съгласието на събранието на кредиторите.

Когато малолетни или непълнолетни деца (осиновени деца) и/или лица, поверени на настойник/попечител, живеят с дадено физическо лице, единственото им жилище (независимо дали е ипотекано или не) може да бъде продадено въз основа на съдебно решение не по-рано от 6 месеца след одобряването на плана. По време на този период физическото лице трябва да намери нов дом, който да закупи или да наеме. Дадено физическо лице има право да се договори с ипотекарния кредитор, така че правото на собственост върху ипотекирания имот (обикновено жилището) да бъде запазено в хода на производствата по несъстоятелност. Такъв имот не може да бъде продаден.

Към процедурата за продажба на определени видове имущество (например ценни книжа и радиоактивни материали) могат да се прилагат допълнителни регулаторни изисквания.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

При образуване на производство по несъстоятелност срещу дадено дружество неговата стопанска дейност обикновено се прекратяват и следователно не могат да възникнат нови вземания в резултат на нея по отношение на дружеството. Когато при образуване на производството по несъстоятелност дружеството продължава да извършва дейността си (това е възможно, когато операциите намаляват загубите), вземанията, произтичащи от тази дейност, се погасяват от получените от нея приходи. Всички вземания, които не могат да бъдат погасени от тези приходи, представляват вземания от трети ред, които трябва да бъдат удовлетворени в рамките на производство по общия ред (вж. също отговора на въпрос 13).

Вземания, които възникват след началото на оздравяването на дружеството, се удовлетворяват в рамките на производство по общия ред, тъй като в законодателството не се съдържат специфични разпоредби във връзка с това.

След началото на производство по несъстоятелност, свързано с физическо лице, съдът приема и одобрява вземанията на кредиторите, насочени към дейности, свързани със самостоятелна заетост и/или селскостопански дейности, както и дълговите задължения, поети от физическото лице в несъстоятелност за извършване на тези дейности и/или провеждане на производства по несъстоятелност. След като тези вземания бъдат одобрени, планът за възстановяване на платежоспособността на физическото лице в несъстоятелност се актуализира. Други вземания, които се предявяват след началото на производството по несъстоятелност срещу физическо лице, се удовлетворяват в рамките на производство по общия ред, тъй като в законодателството не се съдържат специфични разпоредби във връзка с това.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

В случай на несъстоятелност на дружества и физически лица и в случай на оздравяване на дружество съдът, започващ производство по несъстоятелност или оздравяване, определя срок, в рамките на който кредиторите имат право да предявят своите вземания пред назначения синдик или управителя, отговарящ за оздравяването, и да представят съответните доказателства за обосноваване на тези вземания. В случай на корпоративна несъстоятелност или оздравяване се определя максимален срок от 45 дни, а в случай на несъстоятелност на физическо лице се определя срок от най-малко 15 дни, но не по-дълъг от 30 дни. Назначеният синдик проверява предявените вземания и при липса на какъвто и да е спор относно тяхното съществуване или размер ги представя на съда за одобрение. Оспорването на вземания или на част от тях от страна на синдика се решава от съда. Решението на съда за одобряване на вземането на кредитор подлежи на обжалване. Ако вземанията са предявени след определения от съда срок за тяхното предявяване, срокът може да бъде удължен, ако причините за неговото пропускане са признати за основателни.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Вземания на кредиторите, обезпечени със залог или ипотека, първоначално се погасяват от средствата, получени от продажбата на ипотекираното имущество на длъжника или от прехвърлянето на ипотекираното имущество на кредитора. Когато стойността на ипотекираното имущество не е достатъчна за погасяване на вземането на ипотекарния кредитор, останалата неудовлетворена част от вземането представлява вземане от трети ред във връзка с корпоративната несъстоятелност и вземане от втори ред във връзка с оздравяване или несъстоятелност на физическо лице. В случай на несъстоятелност на физическо лице е възможно да се постигне споразумение, съгласно което ипотекираното имущество да не се продава. В този случай планът за възстановяване на платежоспособността предвижда месечни плащания по ипотека.

Когато продажбата на ипотекирано имущество носи повече средства от необходимите за погасяване на ипотека, останалата част от тях се разпределя за погасяване на вземанията на други кредитори.

Вземанията на другите кредитори се удовлетворяват въз основа на реда на вземането и етапите.

При обявяване в несъстоятелност на дружество вземанията на кредиторите се удовлетворяват на два етапа. На първия етап вземанията на кредиторите се изплащат без лихвата и неустойките за забава; те се плащат на втория етап. На всеки етап вземанията на кредиторите от всеки по-нисък ред се удовлетворяват след като са напълно удовлетворени вземанията на кредитора от по-висок ред на съответния етап. Ако имуществото не е достатъчно за пълното удовлетворяване на вземанията от един ред на един етап, посочените вземания се удовлетворяват пропорционално на дължимата на всеки кредитор сума.

Вземанията от първи ред са вземания на служители, произтичащи от трудовото правоотношение; вземания за обезщетяване на причинени вреди вследствие на осакатяване или на други телесни повреди, развиване на професионална болест или смърт в резултат на трудова злополука (тези вземания могат да бъдат погасени от Гаранционния фонд); и вземания на селскостопански предприятия, изискващи плащане за продадени селскостопански продукти (до 40 процента от тези вземания могат да бъдат изплатени от средства от държавния бюджет, отпуснати за тази цел от Министерството на земеделието).

Вземания от втори ред са вземания във връзка с данъци и други вноски към държавния бюджет и бюджета за социално осигуряване, както и задължителните здравноосигурителни вноски; вземания във връзка със средства, получени от името на държавата, и заеми, обезпечени с гаранция, предоставена от държавата или определен от държавата гарантиращ орган; и вземания във връзка с подкрепа, отпусната от фондове на Европейския съюз и от средствата от държавния бюджет.

Всички други вземания на кредитори са вземания от трети ред.

При оздравяване на дружество вземанията на кредиторите се удовлетворяват на два етапа. На първия етап вземанията на кредиторите се изплащат без лихвата и неустойките за забава; те се плащат на втория етап.

Вземанията от първи ред са вземания на служители, произтичащи от трудовото правоотношение; вземания за обезщетяване на причинени вреди, вследствие на осакатяване или на други телесни повреди, развиване на професионална болест или смърт в резултат на трудова злополука; вземания на физически и юридически лица, изискващи плащане за селскостопанска продукция, доставена за преработка; и вземанията на кредитори, обезпечени със залог и/или ипотека, които не надвишават стойността на заложеното имущество и не се продават в хода на оздравяването.

Вземанията от втори ред са останалите вземания на кредитори, с изключение на вземания от трети ред и обезпечени вземания, при които заложеното имущество не се предлага за продажба в хода на оздравяването.

Вземания във връзка със заеми, които са предоставени в хода на оздравяването и не са обезпечени, се

удовлетворяват след уреждането на тези от първи ред и преди уреждането на тези от втори ред.

Вземания от трети ред са вземания за липса на трудова заетост на членовете на предприятието, намиращо се в процес на оздравяване, които са станали кредитори на предприятието преди образуването на производството по оздравяване и които сами или с други членове контролират предприятието, което е в процес на оздравяване.

На всеки етап вземанията на кредиторите от всеки по-нисък ред се удовлетворяват след като са напълно удовлетворени вземанията на кредитора от по-висок ред на съответния етап. Ако имуществото не е достатъчно за пълното удовлетворяване на вземанията от един ред на един етап, посочените вземания се удовлетворяват пропорционално на дължимата на всеки кредитор сума.

При обявяване в несъстоятелност на физическо лице вземанията на кредиторите се удовлетворяват на два етапа. На първия етап вземанията на кредиторите се изплащат без лихвата и неустойките за забава; те се плащат на втория етап.

Вземанията от първи ред са вземания на служители, произтичащи от трудовото правоотношение; вземания за обезщетяване на причинени вреди вследствие на осакатяване или на други телесни повреди, развиване на професионална болест или смърт в резултат на трудова злополука (тези вземания могат да бъдат погасени от Гаранционния фонд); парични вземания за издръжка за дете; и вземания на селскостопански предприятия, изискващи плащане за продадени селскостопански продукти (такива вземания могат да бъдат изплащани от специални средства, отпуснати за тази цел от Министерството на земеделието на Литва).

Между първи и втори ред попадат вземания на кредитори, произтичащи от дейности, свързани със самостоятелна заетост и/или селскостопански дейности в хода на производство по несъстоятелност във връзка с физическо лице, и вземания, произтичащи от дългови задължения по отношение на самостоятелна заетост или административни разходи във връзка с несъстоятелността.

Всички други вземания на кредитори са вземания от втори ред.

На всеки етап вземанията на кредитора от всеки по-нисък ред се удовлетворяват след като са напълно удовлетворени вземанията на кредитора от по-висок ред на съответния етап. Ако имуществото не е достатъчно за пълното удовлетворяване на вземанията на кредиторите от един ред на един етап, посочените вземания се удовлетворяват пропорционално на дължимата на всеки кредитор сума.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

В хода на производство по корпоративна несъстоятелност е възможно постигане на споразумение с кредиторите. При подписването на такова споразумение производствата по несъстоятелност се прекратяват и дружеството продължава обичайните си дейности, като същевременно изпълнява споразумението.

При обявяване в несъстоятелност на дружество споразуменията с кредитори са възможни на всеки етап от производството по несъстоятелност преди влизането в сила на съдебното решение за ликвидирание на дружеството поради несъстоятелност. Такива споразумения могат да бъдат предложени от кредиторите, синдика и собствениците на дружеството. Синдикът трябва да предложи споразумение с кредиторите преди началото на осребряването на имуществото на собственика на предприятие с неограничена отговорност (когато такова предприятие не притежава имущество или то не е достатъчно за покриване на съдебните и административните разходи и за погасяване на вземанията на кредиторите). В споразумението трябва да се изброят концесиите, предоставени от кредиторите на дружеството, техните вземания, ангажиментите на дружеството, методите и сроковете за удовлетворяване на вземанията на кредиторите и отговорността за неспазване на споразумението.

Дадено споразумение с кредиторите се счита за сключено, ако е подписано от кредиторите, чиито непогасени вземания възлизат на най-малко две трети от стойността на всички непогасени вземания,

останали преди датата на сключване на споразумението. Споразумението се одобрява от съда или — в рамките на извънсъдебно производство по несъстоятелност — от нотариуса.

В случай на оздравяване на дружество и несъстоятелност на физическо лице споразумения с кредиторите не са възможни, въпреки че производството по оздравяване може да бъде прекратено, а производството по несъстоятелност, свързано с физическо лице, може да бъде прекратено, когато кредиторите се откажат от вземанията си или длъжникът изплати всички одобрени от съда вземания на кредиторите, които са включени в плана за оздравяване или плана за възстановяване на платежоспособността на физическо лице.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

След като в случай на обявяване в несъстоятелност на дадено дружество имуществото му е било продадено, дружеството се ликвидира и се премахва от Регистъра на правните субекти. Всички останали непогасени вземания на кредиторите остават неуредени. Ако след ликвидацията на дружеството се установи наличието на някакво имущество, неговата стойност ще бъде използвана за удовлетворяване на всички останали непогасени вземания на кредитори.

В случай на оздравяване дружеството продължава нормалните си дейности и кредиторите се ползват от същите права като при нормално функциониращо дружество.

След приключване на производството по несъстоятелност, свързано с физическо лице, кредиторите имат право да изискат от физическото лице да удовлетвори всички останали непогасени вземания за обезщетяване на причинени вреди поради осакатяване или друга телесна повреда, за средства за издръжка за дете, за плащане на глоби към държавата за всякакви административни нарушения или престъпни деяния, извършени от физическото лице, и за обезщетение за вреди, причинени от престъпни деяния, и да удовлетвори всички останали непогасени вземания, обезпечени със залог или ипотека (ако заложеният имот не е определен за продажба по време на производството по несъстоятелност). Всички други непогасени вземания на кредиторите, определени в плана за възстановяване на платежоспособността, се заличават и кредиторите губят правото си на търсят тяхното удовлетворяване.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

При корпоративна несъстоятелност административните разходи се покриват от средствата на дружеството, включително всички разходи, направени в хода на производството по несъстоятелност. Когато дружеството не разполага с никакви средства или с достатъчно средства, за да покрие административните разходи във връзка с несъстоятелността, те могат да бъдат платени от лицето, което е подало молбата за обявяване в несъстоятелност, или може да бъде назначен синдик, който се съгласява да поеме риска, че средствата, получени в хода на производството по несъстоятелност, могат да не бъдат достатъчни, за да се покрият съдебните и административните разходи, като в този случай разходите за управление на несъстоятелността ще бъдат платени от средствата на синдика.

При образуване на производство по несъстоятелност срещу дадено дружество съдът определя парична сума, която синдикът може да използва, за да покрие административните разходи на дружеството, което изпада в несъстоятелност, до одобрението на прогнозните административни разходи на събранието на кредиторите. По отношение на последващи периоди прогнозните административни разходи във връзка с несъстоятелността се одобряват от събранието на кредиторите на дружеството в несъстоятелност. Синдикът няма право да надвишава одобрените прогнозни административни разходи, освен когато по непредвидени причини е необходимо предприемането на неотложни мерки за защита на интересите на дружеството и неговите кредитори.

При корпоративно оздравяване административните разходи се покриват от средствата на дружеството, включително всякакви разходи, направени в хода на производството по оздравяване.

При образуване на производство по оздравяване съдът одобрява прогнозните административни разходи

за периода от датата на влизане в сила на съдебното решение за образуване на производство по несъстоятелност до датата на влизане в сила на съдебното решение за одобряване на плана за оздравяване. Размерът на разходите по оздравяване за следващия период се посочва в одобрения план за оздравяване.

Административните разходи за обявяване в несъстоятелност на физическо лице се покриват от всички видове средства на физическото лице, включително тези, получени в хода на производството по несъстоятелност. Прогнозните административни разходи във връзка с несъстоятелността се одобряват и изменят от събранието на кредиторите, докато размерът на възнаграждението за синдика се определя в договора за назначаване между физическото лице и синдика.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Всяка сделка на длъжника, която нарушава правата на кредиторите, може да бъде оспорена от назначения синдик или от отделен кредитор въз основан на *отменителен (Павлов) иск* в рамките на едногодишен давностен срок, който започва да тече в деня, в който сделката става известна или е следвало да стане известна. За да е възможно дадена сделка да бъде успешно оспорена въз основа на *отменителен (Павлов) иск*, е необходимо да съществуват всички изброени по-долу условия:

1. кредиторът трябва да има неоспоримо и валидно право на вземане, т.е. длъжникът или трябва да не е изпълнил изцяло задължението си, или трябва да го е изпълнил неправилно;
2. въпросната сделка трябва да нарушава правата на кредитора. Правата на кредиторите са нарушени, когато сделката води до неплатежоспособност на длъжника или когато платежоспособен длъжник отдава приоритет на друг кредитор, или когато сделката, макар и да не води до неплатежоспособност на длъжника, променя (намалява) способността му да изпълнява задължението си към кредитора, например намалява стойността на имуществото на длъжника (подобна ситуация може да възникне например когато получената цена за продаден имот е значително под пазарната цена);
3. длъжникът не е задължен да сключва оспорваната сделка;
4. длъжникът не действа добросъвестно, тъй като му е известно, че сделката ще наруши правата на кредиторите;
5. третата страна, която е сключила двустранната сделка с длъжника срещу обезщетение, не е действала добросъвестно.

Освен това по време на производството по несъстоятелност или оздравяване правото на длъжника да се разпоредва с имуществото се ограничава по закон (вж. отговора на въпрос 10) и сключените от него сделки в нарушение на тези ограничения са невалидни, считано от момента на тяхното сключване.

Последна актуализация: 09/06/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.